

صاحب امتیازی :

شهبندر زاده قلبه لی

احمد مہتممی

اداره و تحریر محلی :

جنگل اوغلی جادہ سندہ دائرہ مخصوصہ در .

مخابرات صاحب امتیاز ایلمجریان ایملیدر .

اسخه سی ہر پردہ یکرمی بارہ در .

۱۸ محرم الحرام ۱۳۲۸

۹

وَابْعَثُوا قُلُوبَهُمْ قَوْلًا : اِنَّا جَاءْنَاكَ بِرَقْمٍ مَّحْمَدًا

سراطلہ انتشارک :

سنه لیکی ۳۰، آلتی آیانی

۲۰ غردشدر

ممالک اجنبیہ ایچون :

سنه لیکی ۱۰، آلتی آیانی ۶ فرائقدر اعلانات ایچون

اداره مأموری محمدذہنی بکہ مراجعت ایملیدر .

۱۹ کانون ثانی افرنجی ۱۹۱۰

۶ کانون ثانی ۱۳۲۶

قارداشلى ! اتحاد قديره ، تفرقه مسكتند ، اى دين قارداشلى ! اتحاد ثروت ، تفرقه سفالتند . اى دين قارداشلى ! اتحاد حياة ، تفرقه ماتند . اللهم يا واحد يا احد يا فرد ! الق الى قلوبنا حب الاعتصام والاتحاد بحرمت وحدانيتك وبجاه نبيك وآله عندك وبحالاته حمايتك الموعودة لى طريق الاعتصام بك وبسر الفاتحه .

شيخ مهدي عروسي

سياستيه

افكار وآمال سياستيه من

مللك ووطنك احتياجاتي آكامايان وعوامل سلامتتي كورمه يار . — مرئجلار ، صوفولر ، ساخته مترقيار ، مقلدلر . — بر قانچ دستور اجتماعي . — ايدين مفرطالره مفرطالره قابيرسه — طريق مستقيم

فرانسه انجمن قنوني اعضاسندن « موسيو لوروا بوليو » نك مقاله بي طرفانه ونجيرانه سنده تشریح وتوضیح ايدلديكي اوزره توركيانك اك بو يوك بلاسي « عناصر موجوده نك يكديگرينه قارشى عداوت درجه سنه چقاردقلى » رقابت واختلاف در .

بو بلا ، حقيقه پوسكوالى بلالردن ايسه ده اكثريت اجمالى وقابل اتحاد اقسام مليه يي تشكيل ايدن عنصرلر ، كنديلرينه دوشن وظيفه يي تقدير ايندكارى كون ، بو بلانك اول پوسكولى قوياچق و براز صوكراده كنديسى على العاده بر حادته اجتماعيه شكلنه كيره چكدر . بنابرین همزى اندیشه لرله دوشونديرمكه لايق اولان بو بلالر دكل ، بونلرله برابر دهانجه بلالري ، تهلكه لرى ابداعه استعداد كوسته رن عامللر در .

بز بو عامللري ايكي بو يوك صنفه آيريسورز : افراط وتفریط طرفدارلري . ايشي بو ايكي كله نك افاده مهمانه سندن قورتارمق اوزره ديرزكه برنجي صنف ، مرئجلاري ، صوفولري ، جاهل متعصب لري ، ايكنجى صنف ايسه « طائى صوفونكي » عنوان عمومى يي آلتند برله شن ساخته ترقى زورلري ، ساخته مترقيارى ، مقلدلري حاويدر . ايشته مملكت و ملتزم ايچون اك بو يوك تهلكه بو ايكي صنف خلقدن كادىكي و كله چكي كي بوتون عالم اسلامك باعث فلاكى اولان وجالا اولمغه چالیشان ينه بو ايكي صنفدر .

هر ايكي صنف ملت و وطنك احتياجاتي آكلاميور ، وبالطبع عوامل سلامتتي كورميور . برنجي صنفه : سلامت وطن ، اتباه واعتلاى اسلام ايچون « غايه خياليه » ايد آل « ندر ؟ » ديه سورسه كز ، وتمكن اولسه ده سزه سربسته جواب وريسه ، آلاچكز جوابه شاشماق وغفلتك بو درجه سنه يارمق ايصيرماق قابل اولماديني تسليم ايدرسيكز . لكن شورا سني ده تسليم ايدرسكز كه بونلر ، كندى

فكرلرينك ينه كنديلري ، كندى وطنلري ايچون مششوم و خطرناك اولديني تقديردن عاجزدرلر ، واكثري مات ووطنك خير خواهيدرلر . لكن اونلر ، بر هيئت اجتماعيه مدنيه حقنده هيچ بر فكره مالك دكلدرلر . ده اي بشرك آثار حيرت رسان صناعت ومعرفتك نلرميدانه كتيرديكني بيامدكارى كي احتراصات بشريه نك اسم وريله ميه چك بر شكل متكامل مدني به كيرديكني ده بيله منلر . ذلت ، اسارت ، محكوميت بيله اوللري ياكاش فكرلردن آيراماز . اونلره « غايه خياليه » ندر ، سؤالي مسورد يئكز كي زواليلار كوزلريني قرون وسطايه وبلكده قرون اولايه چويريرلر غريب برطى زمان ايله عصرلري وبراقدقلى آتارى آرادن چيقاريرلر . وبالناهيه سزه كاشانه يرينه بر ويرانه ، كلشن يرينه بر مقبره ، واستقبال يرينه بر ماضى آلى ، حياة يرينه بر جنازه كوسته ريرلر !!!

بونلر ، بارى دين جايل اسلامك حاوى اولديني دساتير عاليه حكيمه واجتماعيه يي [دقت بو يورلسون ، اعتقاديه يي ديمورز] وكافل اولديني سعادت كونييه ومعنويه يي بيليرلري ؟ افسوس كه خاير . اونلر بوتون بو حقايق ، ماضيدن قالا كوزلكلريه كوريرلر . اك صريح بردستور ، آچيق بر امر ، اسلافك « ويزه » سندن كچمديكه ، « موجبنجه عمل اولونه » سني حائر اولمادق معمول به اولاماز . بارى حقيقه « متعصب » مي درلر ، خاير واوت . بونلر اك متعصب يي ، بر ميسور ، بر راهب و ظنورور ، بر بولغار ويا يونان دينداريله مقابسه ايدر ايسه ك ، هيچ بر تعصب ديني و مليه مالك اولماديني كمال حيرتله كوريرز . بوتون تعصبى « ترقى وتكامله » تعبير آخرله كندى نفسنى وملتني قورتاراجق آماله قارشى در ، ايشته اوقدر .

كله لم ايكنجى صنفه : بونلره كوره مدنيت [بش اشاعى ، بش يوقارى] شويه برمنظومده ن عبارتدر : سوريارله قافه شائنانلر ، قيددى و اخلاقدين عارى وچاقين برخلق ، بي محابا سرخوشلق ، بلا قيد معاشقه ، متادى آكانجه لر واكلنه لر ، آچيق وصاحب و بهمانه حركت ايدن قادينلر ، مكمال سازقارلري [اوركتسدرلر] بزم سازلر بلكرك سباعه مدنييتي غنجيقلار [پاره ، وسائره]

يا فابريقه لر ، دارالفنونلر ، زراعتلر ، تجارترلر ، جداللر ، مجتئلر ، نداكار لقلر وسائره . ؟ بونلر ندرده ؟ يوف ! بك انسدى كي شاعر ، ظريف ، لطيف ، سياسى ، حساس ، حياتي آكلامش ، مقصده ايرمش بر ذاق بورالريني دوشونيرى يا ؟ بويه قابالقلره مشغول اولاجق انسانلر وار . مثلاً پاره قازاق ايچون قارنجيه كي چاليشه چق زومار ، ارمنييلر ، يهوديلر ، بولغارلر وار . زراعت ايچون قاباتوركلر ، چوبانلق ايچون كوردلرله ارناودلر نه كونه دوريسورلر ؟ جدال ، محنت ، فداكارلى ؛ لكن بونلر ، بك اقتدينك هر كسه سويله به چكي شيار ، يوقسه كنديسنك ياباجنى

شيار دكل . حدودلرده اولمك ؟ آاندم بوده سوسيا ليزم برنسيپلرينه ايرمش بر كنچك ايشي مي ؟ اويله بر شاعر حساس ، حدودلرده اوللر ايچون مرئيه يازار ، لكن بالذات اولمك لزوم كورمن . پاره ؟ پاره ندر دن كله چك ؟ بوده دوشونيله چك برشي مي يا ! محمد چاليشير ، بايرام اوغراشير ، طاقورور قازانير ، يوركي طوبلار ، بنتقو بريكديرير ، صالومون آردتيرير ، البته بونلر شو ديديشمه لرندن برشي حاصل اولور ، اكسيك قالا ني ده ماليه ناظري استقرارش ايدر ، اولور ، كيدر . بك اقتدي به كلنجه : مبعونلق كنديني ايچون بيلمش قفتان . لكن قدر وقيمت بيلمز ملت كنديسى انتخاب ايتز سده ضررى يوق ، وار اولسون قلمى ، معلوماتى ، اشعارى . . . غزته چيقارير ، كتاب يازار ، شرسويلر و . . . ناظر اولق ايچون مملكتك عمومى برقافه شائنان اولماسنه كمال صبر و اميدله انتظار ايار .

بك اقتدي [كندينه وكندى كي دوشونلره مخصوص اولق اوزره] افراطله حريتپورور ، [شاعرانه بر لطيفه اولق اوزره] سوسيا ليست ، [كندنده تصوراتيدي امتياز وتوقى ادامه ايدراميديله] ده موقرات ، [كنديسى ايشه قارشى ماق و بومبالر يالكز مخالفلرينه آتيلمق شرطيله] آنا رشيستدر ! وطنپورولك دعواسنده در ، لكن بر طرفدن ده سوسيا ليست اولديني ايچون وطن فكرينى اثر جهالت كورير : « ملت » دير ، لكن ديكر طرفدن آتزناسيوناليسم اولديني ايچون « ملت » فكرينى بقيه بداوت صانير . حريته عاشقدر ، لكن عين زمانده براديب ، بر خطيب ، بر شاعر ، بر فاضل اولديني ايچون اويله حريت موريت كي سفسطلر ايچون بر قيديني بيله فدا ايتز . بومدني متكامل فداكاراني ، يارقداشنه بر بارداق بيرا اكرام ايتك ويا خودده آلتنه كچيره بيله ديكي پاره ايله كيسه نك اوقوماياجنى اشعارو آتارى نشر ايله مكدن عبارت قالير ، يوقسه اويله وطن ، ملت ، وظيفه اوغورنده اولمك كي فداكارلقلر نظر ندره بر نوع بلاهتدر .

وطن و ملتزم ايچون بر تهلكه كورديكمز شوايكي صنف خلقه مقابل ديكر ايكي صنف خلق ده نظر تدقيقدن كچيرمك ايسته رز . بوسوك ايكي صنفك بريبي « احتياجات وطن وملتني آكلايان و فقط اسباب كوناكون البته يادردني آكلادامايان و يامقصد و وصول ايچون ايجاب ايدن اقتدار وجسارتدن لزومى قدر حصه ياب اولامايان ويا خودده استحصال مطلب ايچون منتظم وقطلى برخط حركتدن محروم بولونان » كيسه لر دن متشكلدر . ديكرى ايسه « دنياك اك مطيع ، اك فداكار ، قابليت مصوريكى اك بو يوك وهر در لو استعداده مالك افراد » دن متشكل عامه ملتدر .

ايلاك ايكي صنف ، كندى حالت روجيه لرني ايجيه تحليل ايدمذكاري ايچون ، يالكز اشخاصي تنقيد ايديسورلر . لكن بو حالت روجيه ايجانجه بر طرفدن تنقيدلري آجي ، دشمنانه وغر شكارانه ديكر طرفدن بوتنيدلر « سلامت ملت ووطن ايچون وجودى الزم اولان

منظومه فکریه « هادام اولویور » تنقیدده بوقدر بویوک ضرر وار، نه چاره که تنقید کسیدجه رجا لزه صانکه اویویه دایور !

تمامیه بی طرف قانانر و بالکنز منافع ملتی [بر فکر و بابر شکل محصور ایله دکل ، عمومیت شکلیه] مطمح نظر ایدینار ایچون نه مشکل وضعیت :

شمدی اوکجه تعریف ایتدیکنز ایلاک ایکی صنفدن برنجیسی غلبه ایتش فرض ایدلم . عجبا نتیجه اولور ؟ بوکون اوزریمزه نظر حرص و طمعنی ، بصرتنقید و تعریفی آجش اولان اوروبا ، تورکیاده « بر قرون وسطی برنجیسی » حکومتک دوامه قانانیرمی ؟ قانانسه بیه بویه بر حکومتله اداره اولونان بر ملت ، اقتصاداً علماً موجود عد اولونورمی ؟ خایر .

دیمک که قوای حکومتک مرتجع [بوراده مرتجع مشروطیت و مشورت دشمنکی معنانه دکلدر . احتیاجات ملیه و اسباب اعتلای کورمه من توقف پرستار معنانه در] و صوفو آلره کیمه سی اضمحلال مطلق موجب واک بویوک فلاکتدر ، فلاکت موتدر .

ایلاک ایکی صنفک ایکنه جیسی تشکیل ایدن آدماره کیمه ، عجبا ناولور ؟ ینه اقراض ، هم ده اولومارک اک ذلیلله بر اقراض ، زیر بوکرو هک ایلاک یاهجنی ایش ، یا استحقار ایتدیکری دین و ملیتی اختلاله مجبور ایدره ک خارجی برمداخله عمومیه یاه ضیاع موجودیت و یخودده فلاکت انقسام ایله نتیجه لنه جک بر شکله اداره حکومته قالدیشوب تدریجی بر صورتله احمای ملیت اولور .

بویاکی صنفک هرایکیسی « حریت » ک آزلغندن شکایت ایدیور . حالبوکه اولو اورطه بر حریت ، اولایلیرکه مرتجعمارک غلبه سی تأمین ایدر ، شوخالده ناولور ؟ بوکون « تمامی حریت » دییه فریاد ایدنره « تمامی حریت » سایه سنده غلبه ایدره جک مرتجعمارک ایلاک یاهجنی ایش ، قفالیخی کسمک اولور ، هم ده او وقت « سوسیالیست » غزته سی ، « آشک » غزته سی محرر لرینک بش اون غروشی دکل ، بلکه ده دیلیری کسلیر ! رضانورلر ، دوشه لی اوطه لرده دکل ، آخوزلرده حبس اولونور .

یا « تمامی حریت » دییه باغرانلر غلبه ایدره ؟ [شوراسنی در میان ایدلم که بوکرو هک عددی پک محدود اولدینی ایچون غلبه لری صرف بر فرضیه دن عبارتدر] او حالده ایسه محبسلری و منفالری اول امرده دولدره جقلر ، شیمدی اونلری حقلی کورنلر اولور . دیمک که سلامت ملت و وطن « مرتجعمره فارشی

رقی قواعری ایدر ، مرتجعمره فارشی محافظه کارلر و ملیت سمر میر . مقابله ایدره ک اعتلای ملیتی احضار ایدره جک ، شو بخران دوره سی ممکن اولدینی قدر آزر ضرر لرله کچشدیره جک و استقبال وطن ایچون حقیقی متفکرلر یایشیدیره جک قوتلی ، ثابت ، عزمنده عنود و غیور بر هیئت متفکره نک ، بر حکومتک موجودیتده در بویه بر حکومت ، بر طرفدن قهرمان اردو و مزک ، دیگر طرفدن

صاف ملنک و براوچونجی طرفدن ده بوتوعالم اسلامیتک [و حتی بالضروره بوتون انسانیتک] مظهر مظاهرت تامه سی اولاجغه شبهه یوقدر .

شیمدیکی موجود مزه کورده بو « غایه خیاله موافق Ideal » بر حکومت تشکیکی احتمال که ممکن دکلدر ، لکن بزم اجتهاد مزه کورده بویه بر حکومتک « پروغرامی اولاجتی اساسار » مجهول دکل ، موجوددر . شوخالده ایسه بو غایه خیاله متقرب بر شکل حکومت امکانی ده موجوددر . ایشته « حکمت » ک بوتون مقالاتی بو دوشونجه لره ک مجموعی معیار یایله رقی یازیلور . بزم نظرمزده یالکنز اوچ اساس وازدر :

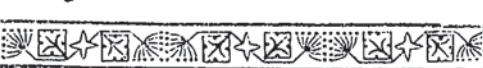
دین ، ملت ، دین

بواوچ اساسی هیچ برشی ایچون ندا ایتدیک و ایتیه جکیز . لکن وطن ، ملت و دینیزک سلامتتی اک زیاده کافل کوردیکیز . منظومه فکریاتی ، رجائتک خطالری نه درجه شدته تنقید ایدیور سه سی ، اودرجه شدته مدافعه یه چالیشه جغمز طبعیدر .

هر متفکرک ، حکومت و رجائتک خطالری تنقید ایتیه سی و حکومتی ترید غیرته و اصلاح اداره یه تیجور ایتکه چالیشه سی بوتون روحزله آرزو ایدره ز . لکن بوتقیداتک سائق و عاملی حق و مودت اولمالی ، سلامت ملت اولمالی ، اغراض و شخصیات و باخصوص محیط مزده هیچ رجعت تطبیق اولمایان سیوری افکار دکل . وادعا ایدیور ز که تنقید ، بر مانی اغیاری حضورنده تشهر حائنه کثیر یاهم ملی .

وینه شدته آرزو ایدره ز که کیرک اکثریت فرقه سی و کرک رجال حکومت ، تنقیداته معا کسه ، معارضه و « غلبه قوتله » دکل ، ترید غیرت و تعمیر خطیات ، اکال نواقص و انصافه مقابله ایتسین و باخصوص بر ملنک « اشخاصه دکل ، افکاره فارشی » افتقار کوسره جکینی اونو . تأمین و بیلدین که خطایی اعتراف ایتمه ک و اصلاحنه چالیشه ماق ، خطا ایتکدن دها و خیمدر . ایشته « حکمت » ک سیاسی آمال و مسلکی بوندن عبارتدر ، سلامت عامه ملیه و اسلامییه یی بومسلکده کوردیکی ایچون اجتهادنده ثبات ایدره جک و چالیشه جقدر .

شهبندر زاده فله لی
أحمد ملی

سأل علمیه

لژیومی سوز کورتورمدیکی قدرده مشکلاتی سوز کورتورمه یین ایشلرک اهمی ، هیچ شبهه یوق که اصلاح مدارس مسئله سی در . دییه بیلیر که « عالم اسلامک مسائل حیاتیه سنندن بریدی ده بودر . »

بومسئله اوقدر عظیمدر که بزاونک حقیقه حیز حصوله کله سی ایچون لاقل یارم عصر لقی مساعیه یی لزوم کوریرز . مدرسه لر مسئله سنه بوقفه نظرندن باقارسیق « هیأت ارشادیه و تدریسیه » شکلی آلدینی

کوریرز . پروتستان میسیونر لرینک مرا کیزی لوندره و نیویور قدر ، قتلکیرک کی روما . مسلمان مرشد و مدرسه لرینک مرکزی دخی دارالخلافه اولقی لازم کلدیکی و عالم اسلامک اوچیوز الی ملیون انسانی احتوا ایتدیکی دوشونولیرسه ، مدرسه لر مسئله سنک بویوککی تظاهر ایدر . لکن اورطه ده هیچ برشی یوق ایکن . ایشک شو اساسی و مستقبل بویوککی اوکنده واله و متحیر قالمق ایجاب ایتز . هرایشه ممکن اولدینی قدرندن باشلامق و شوق قدر که تلماری صاعلام آتمق اقتضا ایدر ، قانانی زمان مسئله سی در .

شیخ الاسلام موسی کاظم اندی حضرت لرینک اصلاح مدارس مسئله سی دست همتلرینه آلدقیری و بوایش ایچون بر مجلس یایدقیری معلومدر . بوانجمنه علوم دینی و کونیه ده علاقه دار احمد امیرک ، خواجه شوکت و فطین افندیلر کی ذواتک تعینی ، ایشک عقیق قالمیه جغه امید ویره جک علامتدندر . لکن ، حق استماع فضیلتنه مالک اولان شیخ الاسلام ک عفولرینه مغروراً دیرز که بوانجمن پک اکسیکنز . اولاً « اصلاح مدارس » انجمنی بری عالمی ، دیگر ایادری و اقتصادی اولارق ایکی قسمدن متشکل اولمالی . مدرسه لر مرکز تدریساتی نه درجه لرده بر باد ایسه اداره سی و جهت اقتصادی سی ده اوندن دها بر باددر . دیمک که انجمنک بر شبهه سی مدرسه لرک کیفیت تدریسیه و تربیه سیله و دیگر شعبه سی کیفیت اداره و اقتصادی سیله اشتغال ایتمه لی در . برده انجمنلرک اشتغالاته مبدأ و اساس اولقی اورزه افکار اصلیه اولمالیدر . بوفکرلر نهایت ایکی شکله تلخیص ایدیلیر .

بریدی ، بر نوع مکتب ابتدائی درجه سنندن بدأ ایله تدریسات عالیه درجه سننه قدر ، بوتون مراتب تدریسیه یی مدرسه لرده اجرا ،

ایکنجیدی ایسه ، مدرسه لری یالکنز « اعدادی و عالی » درجه لرده تدریسات دینییه تخصیص . انجمنلر ، مذاکرات و مناقشانه باشلامق ایچون ، بو ایکی اساسدن هانکیسنک قبول ایدلدیکی بیامه لری لازم کلزمی ؟

بزه قالیسه ، برنجی شکل ، هم کلفتی باعث و هم ده بی لزومدر . اعدادی و رشدی درجه لری تدریساتی دخی مدرسه لره حصر ایچون ایکی سبب اولمالی ، حد اولسون بویاکی سببک هر ایکیدی بزه مفقوددر . بویاکی سببک بریدی « دین رسمیه یی غیر اسلام و تدریساتی مغایر اسلام اولان بر حکومتده بولونمق » و دیگری ایسه « تدریسات ابتداییه و رشیدییه دن محروم بر ملکته اولمق . »

شوخالده مدرسه لرده تدریساتی « اعدادی و عالی درجه سنندن باشلامق » لازم کلیر . انجمنک بوتون همی « مدرسه لرک طبق بر مکتب ، بر منتظم و اصول عصر حاضر موافق مکتب » حائنه افراغه منحصر اولمالی .

بوقدر اساسی بر مسئله ده سوز اسیر که مک ، حقیقی